

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

Zgodne z dokumentem elektronicznym
podpisany bezpiecznym podpisem
elektronicznym w dniu 22.05.2025.
przez Włodzisław Polone

Grzegorz Melendzik

Pani M. Szwed
Łpola

LKI.411.1.4.2025

Pan
Marcin Piszczek
Burmistrz Miasta Jędrzejowa
Urząd Miejski w Jędrzejowie
ul. 11 Listopada 33a
28-300 Jędrzejów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

R/25/001 Wywiązywanie się przez organy wykonawcze wybranych gmin województwa świętokrzyskiego z obowiązku zapewnienia mieszkańcom możliwości prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów tekstyliów i odzieży.

OCENA OGÓLNA

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

Urząd był organizacyjnie przygotowany do zapewnienia mieszkańcom gminy Jędrzejów (dalej: Gmina) prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów tekstyliów i odzieży. Postanowienia regulaminu organizacyjnego Urzędu oraz zapisy w zakresach obowiązków pracowników umożliwiały realizację zadań dotyczących gospodarki odpadami komunalnymi⁴, w tym odpadami tekstyliów i odzieży.

Już od 1 stycznia 2021 r. zapewniono mieszkańcom Gminy możliwości prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów tekstyliów i odzieży⁵. W Urzędzie prawidłowo realizowano obowiązki informacyjne dotyczące selektywnej zbiórki tych odpadów. Jednakże w latach 2021-2025 (do 31 marca) nie dostarczono do dwóch PSZOK odpadów tekstyliów i odzieży, co może świadczyć o tym, że taki system ich przyjmowania nie w pełni odpowiada potrzebom mieszkańców Gminy.

Burmistrz nie sporządzał raportów z wykonania *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jędrzejów na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024* (dalej: Program ochrony środowiska), pomimo że obowiązek taki wynikał z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska⁶ (dalej: POŚ). W Urzędzie nie przygotowano dokumentów stanowiących podstawę prawną powierzenia Wodociągom Jędrzejowskim Sp. z o.o. w Jędrzejowie (dalej: Wodociągi Jędrzejowskie) prowadzenia PSZOK w Potoku Małym w miejscowości Diament. Burmistrz nie podjął działań w celu zmiany umowy na prowadzenie PSZOK w Jędrzejowie uwzględniającej możliwość bezpłatnego przekazywania odpadów tekstyliów i odzieży przez mieszkańców Gminy do tego punktu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie organizacyjne urzędu do zapewnienia mieszkańcom prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów tekstyliów i odzieży

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z regulaminem organizacyjnym Urzędu⁸, realizację zadań w zakresie odpadów komunalnych powierzono pracownikom Wydziału Rolnictwa i Gospodarki Gruntami (dalej: Wydział). Wśród zadań realizowanych przez Wydział w dokumencie tym wymieniono m.in.:

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587, ze zm.), odpady komunalne to odpady powstające w gospodarstwach domowych oraz odpady pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter i skład są podobne do odpadów z gospodarstw domowych, w szczególności niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne i odpady selektywnie zebrane.

⁵ Zgodnie z art. 14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1579, ze zm.), obowiązek przyjmowania odpadów tekstyliów i odzieży przez punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych (dalej: PSZOK) stosuje się od dnia 1 stycznia 2025 r.

⁶ Dz. U. z 2025 r. poz. 647.

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ W Urzędzie obowiązuje regulamin organizacyjny wprowadzony zarządzeniem nr 100/2011 Burmistrza z dnia 2 maja 2011 r. Do regulaminu tego na przestrzeni kolejnych lat wprowadzono zarządzeniami Burmistrza łącznie 15 zmian.

Inspektor realizująca zadania związane z odpadami komunalnymi uczestniczyła w latach 2013-2017 w trzech szkoleniach w zakresie gospodarki odpadami. W jej aktach osobowych nie zamieszczono zaświadczeń potwierdzających udział w tych szkoleniach, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 30-50)

Ww. pracownice Wydziału nie brały udziału w szkoleniach dotyczących odpadów tekstyliów i odzieży.

(akta kontroli str. 30)

Naczelnik Wydziału wyjaśnił, że pracownice te *pogłębiają swoją wiedzę w ramach samokształcenia poprzez lekturę artykułów zamieszczanych na Portalu Ochrony Środowiska m.in. dotyczących selektywnej zbiórki odpadów tekstyliów i odzieży*.

(akta kontroli str. 55)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegająca na tym, że w części B akt osobowych dwóch pracowników Wydziału nie zamieszczono zaświadczeń potwierdzających ich udział w szkoleniach dotyczących odpadów komunalnych.

W przypadku pracownicy zatrudnionej na stanowisku podinspektora nie zamieszczono w jej aktach osobowych zaświadczeń potwierdzających uczestnictwo w dziewięciu ww. szkoleniach:

- *Obowiązki samorządów i przedsiębiorców w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi w kontekście zmian w prawie, sprawozdawczość oraz budowy społeczeństwa w recyklingu w lutym 2017 r.;*
- *Jak prawidłowo wypełnić roczne sprawozdanie z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za rok 2017 z uwzględnieniem nowych regulacji prawnych. Gospodarowanie odpadami komunalnymi w 2018 roku po wdrożeniu zapisów rozporządzenia w sprawie selektywnego zbierania odpadów w styczniu 2018 r.;*
- *Nielegalnie porzucone śmieci. Jak przeprowadzić postępowanie egzekucyjne w przypadku wyrzucenia śmieci w miejscach niedozwolonych. Jak skutecznie skontrolować firmę odbierającą odpady komunalne po ostatnich zmianach przepisów? w maju 2018 r.;*
- *Nowelizacja ustawy o utrzymaniu czystości, nowe obowiązki gmin – rewolucji śmieciowej ciąg dalszy, przejęcie nieruchomości niezamieszkałych, zmiany w zasadach udzielania zamówień na odbiór i zagospodarowanie odpadów, zmiany regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminach, nowe uchwały oraz zmiany w terminach składania deklaracji w grudniu 2018 r.;*
- *Odpady komunalne 2018/2019 – nowa sprawozdawczość oraz zmiany w ustawie dla odbierających, PSZOK i zbierających odpady komunalne – skupów surowców wtórnych w grudniu 2018 r.;*
- *Najtrudniejsze przypadki w opłacie śmieciowej. Zmiany w deklaracjach o wysokości opłat w związku z obowiązkiem RODO. Dwukrotność stawki opłaty za brak segregacji, nowe kary za niezłożenie deklaracji, kiedy stwierdzić brak segregacji w czerwcu 2019 r.;*

OBSZAR**2. Realizacja zadania związanego z zapewnieniem mieszkańcom możliwości prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów tekstyliów i odzieży****Opis stanu faktycznego**

Zgodnie z art. 17 ust. 1 POŚ, Burmistrz sporządził w czerwcu 2018 r. Program ochrony środowiska. Dokument ten wszedł w życie w dniu 25 czerwca 2019 r. Odpowiadając na pytanie, dlaczego program ten wszedł w życie dopiero w 2019 r., Burmistrz wyjaśnił: *Wynikało to m.in. z wydłużonego czasu uzyskania opinii Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach oraz konieczności uwzględnienia uwag zgłaszanych w 2018 r. i na początku 2019 r. przez radnych Rady Miejskiej.*

Przedmiotowy program uwzględniał zagadnienia dotyczące gospodarowania odpadami komunalnymi. W dokumencie tym wskazano jako „mocne strony” ww. obszaru m.in. funkcjonowanie dwóch PSZOK oraz sukcesywną realizację *Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Jędrzejów na lata 2008-2032.* Wśród „słabych stron” wymieniono m.in. *obecność na terenie gminy miejsc nielegalnego składowania odpadów.*

Z wykonania ww. programu nie sporządzano raportów, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości.*

(akta kontroli str. 56-84, 107-108)

W trakcie opracowania był *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jędrzejów na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030.* W projekcie tego dokumentu nie zawarto zapisów, że od dnia 1 stycznia 2021 r. mieszkańcy Gminy mogli przekazywać odpady tekstyliów i odzieży do dwóch PSZOK zlokalizowanych w Jędrzejowie przy ul. Rakowskiej 9 oraz w Potoku Małym w miejscowości Diament.

Burmistrz wyjaśnił: *Gmina zleciła firmie zewnętrznej opracowanie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jędrzejów na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030. Aktualnie dokument ten jest uzgadniany z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Kielcach. W dokumencie tym nie zawarto zapisów stanowiących, że od 1 stycznia 2021 r. mieszkańcy Gminy mogą przekazywać odpady tekstyliów i odzieży do dwóch PSZOK z tego względu, iż wspólnie z firmą zewnętrzną opracowującą ten dokument uznano, że nie ma sensu powielanie w nim zapisów dotyczących tej kwestii zawartych w uchwale nr XXVI/230/20 Rady Miejskiej w Jędrzejowie z dnia 4 września 2020 r. w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Jędrzejów. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach nie formułował do projektu programu uwag, z których wynikałoby, że należy do tego dokumentu wprowadzić zapis, że od 1 stycznia 2021 r. mieszkańcy Gminy mogą przekazywać odpady tekstyliów i odzieży do dwóch PSZOK.*

(akta kontroli str. 85-108, 322-323)

Rada Miejska podjęła w dniu 4 września 2020 r. uchwałę nr XXVI/230/20 w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy. Zgodnie z postanowieniami tego regulaminu, od dnia 1 stycznia 2021 r. mieszkańcy Gminy mogli bezpłatnie przekazywać odpady tekstyliów i odzieży do dwóch PSZOK zlokalizowanych w Jędrzejowie przy ul. Rakowskiej 9 oraz w Potoku Małym w miejscowości Diament.

(akta kontroli str. 111-120)

W Gminie funkcjonował PSZOK w Potoku Małym w miejscowości Diament i był prowadzony przez Wodociągi Jędrzejowskie. Nie przygotowano dokumentów dotyczących utworzenia tego punktu, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości.*

(akta kontroli str. 121-122)

- weryfikacja poprawności złożenia korekty sprawozdania;
- akceptacja korekty sprawozdania (o ile złożone było poprawnie, w przypadku błędnie złożonej korekty ponowne telefoniczne wnioskowanie dot. złożenia kolejnej korekty).

Powyższe czynności potwierdzają dokumenty robocze i „ślady rewizyjne” na dokumentach źródłowych.

(akta kontroli str. 143-179, 198-228, 308-309)

Pismem z 13 stycznia 2025 r. Ministerstwo Klimatu i Środowiska przekazało informacje dotyczące wdrożenia systemu selektywnego zbierania odpadów tekstylnych od 2025 r. W piśmie przedstawiono m.in.:

- przykłady dobrych praktyk i nowych inicjatyw takich jak: zbiórka workowa „door-to-door”, kontenery na tekstylia w przestrzeniach miejskich, re-butik gminny, wsparcie zbiórek charytatywnych, innowacyjne formy recyklingu, edukacja mieszkańców, organizacja giełd wymiany ubrań i obuwi;
- możliwości finansowania działań wykraczających poza działania standardowe ze środków z programu priorytetowego Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej „Racjonalna gospodarka odpadami” w części dotyczącej selektywnego zbierania i zapobiegania powstawaniu odpadów (planowany nabór wniosków w trzecim i czwartym kwartale 2025 r.) oraz programu FENIKS 2021-2027 w ramach działania FENX.01.04 Gospodarka odpadami oraz gospodarka o obiegu zamkniętym (planowany nabór wniosków rozpocznie się 1 lipca 2025 r.). Środki te mogą być wykorzystane m.in. na zakup infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów (np. pojemniki, kontenery na odpady, automaty do zbierania odpadów, punkty mobilne), organizację wydarzeń edukacyjnych, giełd wymiany, a także na wdrażanie nowoczesnych technologii recyklingu tekstyliów.

O powyższych możliwościach finansowania pismem z 31 stycznia 2025 r. poinformowała Burmistrza także marszałek województwa świętokrzyskiego.

W Gminie nie stosowano ww. rozwiązań.

Odpowiadając na pytanie, dlaczego nie wdrożono w Gminie rozwiązań rekomendowanych przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska, Burmistrz wyjaśnił: *Rozwiązania zastosowane w Gminie są wystarczające do realizacji obowiązków ustawowych. Nie ma prawnego obowiązku wdrażania rekomendacji Ministerstwa Klimatu i Środowiska.*

(akta kontroli str. 121-122, 325-332)

Z informacji uzyskanych na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK od prezesa Zarządu Wodociągów Jędrzejowskich oraz prowadzącego działalność w ramach Usługi Oczyszczania „POLTER” (...) wynikało m.in., że: w latach 2021-2025 (do 31 marca) do PSZOK w Jędrzejowie oraz w Potoku Małym w miejscowości Diament nie były dostarczane przez mieszkańców Gminy odpady tekstyliów i odzieży.

(akta kontroli str. 333-336)

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że ponieważ w ww. okresie nie dostarczono do dwóch PSZOK odpadów tekstyliów i odzieży, może to świadczyć o tym, iż taki system przyjmowania tych odpadów jest nieefektywny i nie w pełni odpowiada potrzebom mieszkańców Gminy.

Odnosząc się do faktu, że mieszkańcy Gminy nie dostarczają do dwóch PSZOK selektywnie zebranych odpadów tekstyliów i odzieży, Burmistrz wyjaśnił: *Najprawdopodobniej przyczyną jest przyzwyczajenie mieszkańców do pozbywania się tego rodzaju odpadów do pojemników PCK na odzież i tekstylia. Na terenie*

ww. umowa powinna zostać zmieniona (jej § 1), poprzez wskazanie jakie odpady komunalne mieszkańcy Gminy mogą przekazywać do tego punktu.

(akta kontroli str. 123-133)

Burmistrz wyjaśnił: *PSZOK w Jędrzejowie, prowadzony przez firmę „POLTER” (...) działa w oparciu o przepisy uchwalonego przez Radę Miejską w Jędrzejowie regulaminu utrzymania czystości i porządku, w którym określono zasady przyjmowania odpadów przez PSZOK, stąd też nie uznano za konieczne wprowadzenie aneksu do umowy wiążącej Gminę i firmę „POLTER”.*

(akta kontroli str. 330-332)

Nie kwestionując powyższych wyjaśnień NIK zauważa, że umowa reguluje wzajemne obowiązki stron umowy, a zatem, że powinna być zmieniona.

OCENA CZĄSTKOWA

Urząd już od 1 stycznia 2021 r. zapewnił mieszkańcom Gminy możliwość prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów tekstyliów i odzieży. Jednakże w latach 2021-2025 (do 31 marca) nie dostarczono do dwóch PSZOK tych odpadów, co może świadczyć o tym, że taki system ich przyjmowania nie w pełni odpowiada potrzebom mieszkańców Gminy. Nie sporządzano raportów z wykonania Programu ochrony środowiska. Nie przygotowano dokumentów związanych z utworzeniem PSZOK w Potoku Małym w miejscowości Diament. Nie podjęto działań w celu zmiany umowy na prowadzenie PSZOK w Jędrzejowie.

OBSZAR

3. Wykonywanie obowiązków informacyjnych dotyczących prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów tekstyliów i odzieży

Na stronie internetowej Urzędu zamieszczono w grudniu 2020 r. informację, że od 1 stycznia 2021 r. mieszkańcy Gminy mogli przekazywać odpady tekstyliów i odzieży do dwóch PSZOK. Podano również informacje dotyczące tych punktów, tj. ich lokalizacji oraz numerów telefonów kontaktowych.

Powyższe informacje podano również poprzez wywieszenie na dwóch tablicach ogłoszeń znajdujących się w budynku Urzędu.

(akta kontroli str. 337-339)

Burmistrz wyjaśnił m.in. (...) *Mieszkańcy 37 sołectw zostali poinformowani, że od 1 stycznia 2021 r. mogą przekazywać odpady tekstyliów i odzieży do dwóch PSZOK w ten sposób, że na tablicach ogłoszeń zlokalizowanych w tych sołectwach zamieszczono stosowne ogłoszenia informujące o tym fakcie. Niestety nie jesteśmy w stanie przedłożyć na potrzeby kontroli NIK tych ogłoszeń, gdyż nie ma obowiązku archiwizowania takich dokumentów. Mieszkańców Gminy poinformowano również (...) w ten sposób, że wysyłając za pośrednictwem poczty tradycyjnej do właścicieli nieruchomości na początku 2021 r. informację o wysokości opłat za odbiór odpadów do tej informacji załączono ulotki, w których mowa była o możliwości przekazywania odpadów tekstyliów i odzieży do dwóch PSZOK. (...) informowano mieszkańców na zebraniach wiejskich.*

(akta kontroli str. 107-108, 340-341)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W Urzędzie prawidłowo realizowano obowiązki informacyjne dotyczące selektywnej zbiórki odpadów tekstyliów i odzieży.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, 22 maja 2025 r.

Kontroler

Karol Pokora

specjalista kontroli państwowej

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Kielcach

Dyrektor

Grzegorz Walendzik

/podpisano elektronicznie/